

VÝROČNÍ NOVINY r.2018

Hlavní aktualita - sraz rodáků a přátel obce Rabí, Bojanovice, Čepice dne 12. května 2018

*Domov co se člověku vybaví,
když toto slovo vysloví?
Rodiče, rodný dům, rodina,
přátelé, příroda.....*

.....je to slovo, které má sílu. Má sílu uzdravovat, má sílu podpory v těžkých časech. Dalo by se říct, že pro většinu lidí je to slovo kouzelné, které pohladí po duši. Slovo, které nám evokuje místo příjemné, milé, kde jsme, nebo jsme byli rádi a kam se rádi vracíme, ať je to už kdekoli.

K domovu může vést spousta cest. Některé jsou rovné a přímé, některé kamenité a kostrbaté, ale nikdy nikomu by neměla jeho cesta k domovu zarůst travou a bodlácím. Ať je

člověk mladý nebo starý. Ať je to cesta skutečná nebo utkaná už jen ze vzpomínek na dávné časy.

Jsmo rádi, že se do Rabí vrací lidé věrní své rodné obci a jsme rádi, že se rodí další "Rodáci", kteří toto místo budou považovat za svůj domov a milovat ho.

Přejeme Vám hezky strávený čas ve městě Rabí, spoustu krásných setkání a zábavy.

Cestička k domovu

**Cestička k domovu
známě se vine-
hezčí je, krásnější
než všechny jiné.**

**Douška a šalvěje
kolem ní voní,
nikde se nechodí
tak jako po ní.**

**A kdybych ve světě
bůhví kam zašel,
tu cestu k domovu
vždycky bych našel.**

**A kdybych ve světě
smutně se míval,
na téhle cestičce
vždy bych si zpíval.**

Karel Václav Rais

Milí rodáci a všichni čtenáři našich Výročních novin. Rok 2018 je významný nejen setkáním rodáků z našeho městečka, ale i důležitým výročím vznikem Československé republiky. Proto jsme pro vás připravili procházku dějinami a důležitými událostmi, které proběhly v Rabí od předminulého století až do dnešních let, aby nám, současníkům, přiblížila časy minulé a oživila vzpomínky na časy nedávné. Čerpali jsme z historických pramenů a kronik. Naším cílem je seznámit vás s životem a změnami města v rozmezí minimálně sta let. Většinu z toho, co si zde přečtete, si určitě sami budete pamatovat, ale některé informace budou pro vás možná neznámé a zajímavé.

Iveta Nováková

NĚCO Z HISTORIE, JAK SE SPRAVOVALO RABÍ V MINULOSTI

Hej, páni konšelé, vyslyšte nevinný přání, hej, páni konšelé, já bych chtěl na zemi ráj, možná, že mám přání omšelé, svět je však zlej a

Vsi mívaly ve starých dobách podle emfyteutického německého práva nižší samosprávu, kterou vykonával rychtář.

Rychtáři jako místní vykonavatelé rozkazů panstva a jako hlavy obce bývali obvykle dosazováni pány (panskou kanceláří), ale v některých vsích bývalo také rychtářství dědičné. Na dědičné rychtářství dědili rychtářský úřad synové po otci i s ostatními výsadami rychtářskými. Rychtář měl jednoho nebo dva pomocníky. Ti se nazývali konšelé. Kromě nich měl ještě obecníka. Ti všichni byli jmenováni přísedícími a jejich povinností bylo podporovat rychtáře v jeho úřadě. Kromě přísedících mu pomáhali ještě starší či přísežní zkušení sousedé. Ti se od 14. století nazývali kmeti. V tomto úřadu kmetském se postupně vystřídali všichni hospodáři ve vsi. Proto se v pozdějších dobách nazývali všichni starší sousedé kmety. Z toho pak vzniklo pro jejich grunty pojmenování kmetcí dvory. Pojmenování kmet pro starší sousedy vydrželo až do 17. století.

Všechny důležité listiny podepisoval rychtář a konšelé. Ti také vyjednávali a smlouvali se s vrchností, ručili za řádné plnění povinností sousedů vůči pánovi, ale ručili i za pořádek v obci a bděli nad právy a výsadami obce, jestliže obec nějaké výsady měla.

Funkce vesnické samosprávy se

nový majitel, sešli se rychtáři z celého panství se svými „právy“ a předali je novému pánovi, který je obvyčejně zase rychtářům vrátil na znamení, že je ponechává nadále v jejich úřadu. Toto rychtářské právo posílal rychtář po sousedech jako pozvánku na obecní schůzi.

Úřad rychtářský byl úřadem

dělila na politickou, soudní, berní, policejní a hospodářskou.

Při dosazení nového rychtáře přijímal tento z rukou pána (nebo jeho zástupce) viditelný odznak rychtářské moci, rychtářské právo. Toto rychtářské právo leželo na stole před rychtářem při každé schůzi. Nastupoval-li na panství

čestným, což znamenalo, že rychtář nebyl za výkon svého úřadu honorován. Pán mu pouze poskytoval některé výhody. Rychtáři patřila obvyčejně nějaká část po kut (jedna třetina). (zdroj internet)

Pokračování na str.3

Dle rábské kroniky, kolem roku 1346 vypočítávají se v naší oblasti daně a dávky (opicné, kosné, podymné atd.). Mimo to musejí poddání robotovat na panském majetku. Dne 24. srpna 1499 vystavil Půta Švihovský z Rýzemberka zakládací listinu pro město Rabí a odprodal měšťanům 11 lánů pozemků. O dva dny později 26. srpna král Vladislav II. vydal listinu, kterou formálně Rabí povýšil na město i s privilegii. V Rabí byl v 15. století rychtář a 12 konšelů. Vždy jeden z konšelů úřadoval jeden měsíc a nazýval se primasem (primátorem). Postupně se v tomto úřadě vystřídal všichni konšelé. Tento úřad, který byl současně vrchním rychetským soudem, se obnovoval každý rok. V 18. století byl městský rychtář vedoucím v úřadu a konšel nejstarší a nejdůvěryhodnější se nazýval primas.

Obecní správa byla po r. 1848 upravena prozatímně obecním zřízením ze dne 17. března 1849 podle §33 březnové ústavy. Jím dostalo obyvatelstvo obcí právo svobodně si volit své zástupce

pro správu obecních záležitostí, jakož i rozhodovat o přijímání nových členů do obecních svazků, samostatně spravovat obecní věci, uveřejňovat výsledky obecního hospodaření. V r. 1850 změnilo se jméno rychtář a konšel na jméno obecního starosty či představeného, radních a výborů a nastala volba obecního představenstva a výborů. Tato volba se zprvu konala slavnostně a za předsednictví komisaře, vyslaného c.k. hejtmanstvím. Volba měla platnost tříletou.

Teprve zákon z 5. března 1862 zavedl definitivní obecní zřízení, které podrobně vypracoval zemský sněm. Podle něho obvod obce tvořilo nejen území vsi, ale bylo k němu připojeno i území velkostatku bývalé vrchnosti. Obyvatelstvo obce se dělilo na občany a čestné občany. První skupina byla opět rozdělena na příslušníky obce s domovským právem a na spolčníky, t.j. osoby, které sice neměly v obci domovské právo, ale měly v ní nemovitosti a platily v ní daně. Čestné občanství se propůjčovalo různým osobám za zásluhy o obec.

Správu obce řídilo představenstvo a výbor (zastupitelstvo). Představenstvo na vsi tvořil před-

stavený (starosta) se dvěma nebo třemi členy. To byli bývalí konšelé a měli jméno radní. Počet členů výboru se řídil velikostí obce a byl nejméně devítičlenný. Aktivní právo volební bylo jednak osobní, které měli čestní občané, úředníci a duchovní a právo opírající se o výši placených daní. Volební právo měl občan od 24 let. Volební období bylo tříleté.

Na úhradu obecních vydání používala obec nejprve příjmy z obecního majetku a v případě nedostatku mohla ukládati svému obyvatelstvu dávky a přirážky k přímým daním.

Představený (starosta) dostával od obce již od r. 1851 jakési odškodné za ztrátu času. Byla to nejdříve vlastně odměna za vybírání daní, později se nazývala služné.

Představenstvo mělo k ruce obecního strážníka, který byl jakýmsi obecním sluhou.

(zdroj internet) ■

1. prosince 1859 zakoupila obec za 8 631 zl. "Švarcovský" dům č.p. 15 i s pozemky, které v roce 1861 prodala za 8 984 zl. Dům zůstal obci. Ještě v roce 1887 se používá obecní pečeť z roku 1513. Dne 5. března 1890 se obecní zastupitelstvo usneslo, že dům č.p.15 bude poskytnut pro farní úřad a k užívání faráře v Rabí. Tento převod měl být uskutečněn s podmínkou, pokud v Rabí farář nebude, připadne tento dům zpět do majetku obce.

Švarcovský dům č.p. 15 - radnice města Rabí

Obec zakoupila 29.7.1906 v dražbě dům čp.73 za 1 710 K a zřídila v něm chudobinec.

Foto č.p. 66 a 73 v letech 1978

RÁBŠTÍ RYCHTÁŘI, PRIMASOVÉ A PRIMÁTOŘI, RADNÍ A STAROSTOVÉ, PŘEDSEDOVÉ, KTERÉ SE NÁM PODAŘILO V KRONIKÁCH NAJÍT

- r.1655 Matěj Rybák - primátor
- r.1667 Šimon Hlavatý - primátor
- r.1680 Šimon Hlavatý - spoluradní (starý člověk)
- r.1681 Jiří Hlavatý - primas, Bartoloměj Korzený - radní
- r.1686-1707 Adam Czedrych - primas
- r.1687 Martin Mužík - rychtář
- r.1689 Pavel Czedryk - syndik (zplnomocněný zástupce)
- r.1697 Pavel Letek - prokurátor obce
- r.1710 - 1730 Jan Hlavatý - primátor, Bohuslav Levi - konšel
- r.1730 - 1758 Matěj Hlavatý - primátor
- r.1776 - 1781 Jan Hejtmánek - primátor
- r.1781 - Josef Bárta - radní
- r.1782 - 1790 František Levy a Vojtěch Skala - střídavě radní
- r.1790 - 1800 Jan Nigrin - rychtář
- r.1802 - Jan Vejstrka - rychtář
- r.1803 - 1833 Tomáš Pobuda - rychtář
- r.1840 Hanenschild - městský představený-rychtář
- r.1851 - 1856 Vojtěch Šmrha - měšťanosta (starosta)
- r.1856 Karel Jícha - měšťanosta (starosta)
- r.1861 - 1865 Jan Vališ - měšťanosta (starosta)
- r.1864 Ondřej Hejtmánek - starosta
- r.1866 Jan Barborka - starosta
- r.1871 Eduard Schüller - starosta
- r.1879 - 1887 Silvestr Pícha - starosta
- r.1887 Jan Barborka - starosta
- r.1890 - 1899 Vojtěch Šlapák - starosta
- r.1899 - 1903 Karel Hampl - starosta
- r.1903 - 1910 František Jiřík - starosta
- r.1910 - 1911 Karel Svatoš - úřadující radní
- r.1911 - 1914 Karel Svatoš - starosta
- r.1914 - 1919 Vojtěch Šlapák - starosta
- r.1919 - 1923 Karel Vaněk - starosta
- r.1923 - 1931 Ferdinand Duda - starosta
- r.1931 - 1938 Jan Rippl - starosta
- r.1938 - 1945 Karel Brejcha - starosta
- r.1945 K.Křivánek - předseda MNV
 - Fr. Voska - předseda MNV
 - M. Kraus - předseda MNV
 - Fr.Hromádka - předseda MNV
- r.1972 J.Musil - předseda MNV
- r.1976 V.Kulík - předseda MNV
- r.1978 M.Kraus - předseda MNV
- r.1981 J.Hasenöhl - předseda MNV
- r.1990 B.Krejčová - starosta
- r.1994 J.Tauchen - starosta
- r.2002 M.Leopold - starosta
- r.2014 M.Kraucher - starosta

V Československé republice bylo obecní zřízení uzákoněno v r. 1919, kdy bylo zavedeno také všeobecné rovné, přímé a tajné právo hlasovací. Volební právo měl 21letý občan a právo být zvolen bylo možné od 26 let. Volilo se obecní zastupitelstvo a to podle zásady poměrného zastoupení. To pak ze sebe volilo obecní výbor, starostu a radní. Kromě toho byly voleny i různé komise, zvláště finanční, do kterých mohli být přibíráni i jiní občané. Působnost zastupitelstva, jehož období bylo šestileté, byla opět samosprávná a přenesená. Samosprávná se dělila na správní, hospodářskou a soudní. Obecní hospodářství se muselo vést podle rozpočtu, který se předkládal okresní samosprávě ke schválení. Od prvních všeobecných voleb po r. 1918 se při obecních volbách i u nás uplatňovaly politické strany. (zdroj internet)

Po 1.světové válce dne 15.června 1919 byl zvolen starostou Karel Vaněk. Farář Hybrant nevycházel dobře s obecním zastupitelstvem, které mu usnesením odebralo pronajaté pozemky. Farář dal tedy zastupitelstvu výpověď z místností radničních a požadoval sejmутí radničních hodin

s doložením, že celá budova patří faře. Obecní zastupitelstvo rozhodlo 10.srpna 1919, že vše musí zůstat, jak to dosud bylo a o rok později zastupitelé přidělili v čp.15 byt vrchnímu četníkovi i přes farářovy protesty. Farář Hybrant z Rabí odešel a nastoupil nový farář Šanda. Za působení starosty Karla Vaňka došlo k parcelaci panského dvora a tím k velkému stěhování rodin v rámci obce.

I další starosta Ferdinand Duda, který byl zvolen roku 1923 a byl v úřadu dvě volební období, měl s farářem problémy ohledně čp.15. Farář vypověděl obecnímu zastupitelstvu radniční místnost, a tak zastupitelé byli nuceni projednat přemístění radnice do obecního domu. V tomto období proběhla elektrifikace Rabí.

Dalším meziválečným starostou Rabí byl Jan Rippl. Zvolen byl roku 1931 a jeho volební období trvalo do roku 1938. Zasloužil se o zavedení telefonu do obce. Na dluhu z elektrifikace bylo zaplacen 60 tis. Kč. V květnu roku 1933 odešel farář Bláha a fara zůstala prázdná pro nedostatek kněží.

V červenci 1938 byl zvolen Karel Brejcha, který byl starostou do srpna 1945. V této válečné době bylo velmi obtížné vést úřad ku prospěchu obyvatel pod nátlakem vyhlášek a nařízení z Německa. Úředníci byli nuceni mluvit německy, veškeré stavby a zvelebování bylo zastavené a jejich práce

spočívala spíše v zásobování a udržování obce v chodu. Funkce starosty byla nezáviděníhodná a zodpovědná, protože měl na starosti přesné plnění všech nařízení a současně se snažil čelit ostrým útokům Němců proti občanům. Ke konci války při nebezpečí bombardování se stává dosavadní starosta velitelem protiletectvé obrany. V květnu 1945 je také zvolen předsedou revolučního MNV a v této funkci je do voleb v srpnu 1945. Místopředsedou byl zvolen Václav Hrbek. Zřízením MNV byla funkce starosty úplně zrušena. Radnice zůstala v čp.15.

V srpnu roku 1945 převzal vedení obce zreorganizovaný MNV s předsedou Karlem Křivánkem. Podle usnesení MNV byl zajištěn nemovitý majetek Němců a Rakušanů a také požádáno o převedení do vlastnictví obce několik pozemků a rybníků bývalého žichovického panství. Byly ustanoveny komise, především zemědělská komise - předseda Jan Svatoš a Jednotný svaz českých zemědělců, jehož předsedou byl zvolen opět Jan Svatoš. Zavedl se systém volitelů, kdy byli zvoleni dva volitelé (Karel Křivánek a František Hromádka), kteří volili delegáty do ONV a ZNV.

Podle výsledků voleb do NS v květnu 1946, byl přebudován i MNV v Rabí s poměrným zastoupením tří zvolených politických stran po 5 členech (Komunistická, Národně socialistická, Lidová). V tomto roce se zahájily práce na výstavbě vodovodu. V roce 1947 byl zaveden do prostor MNV místní rozhlas a v obci instalováno 6 reproduktorů za 76 000 Kčs. Na jeho úhradu přispěli místní občané sbírkou. Rozhlasem se vysílala kulturní i místní zpravodajství.

K zásadním změnám v politickém životě došlo v roce 1948. Vedoucí úlohu převzala KSČ. V čele nově ustanoveného MNV byli postupně: K.Křivánek, F.Voska, M.Kraus a F.Hromádka. MNV se zaměřil v dlouhodobém plánu na úpravu náměstí, rozšíření osvětlení, kanalizaci, požární prevenci a výstavbu, podporu školství, stabilizaci učitelského sboru a podporu turistického ruchu. Do obce přišlo zhruba 3 mil. Kčs. Okresem spadalo Rabí nejdříve do Horažďovic, od roku 1960 do Klatov. MNV mělo po připojení obcí Čepice a Bojanovice 27 členů s občanskými výbory v připojených obcích.

Od roku 1964 působil v obci stálý tajemník Jaroslav Musil z Horažďovic, který byl od roku 1972 i předsedou MNV. Krátce se stal předsedou MNV Vladimír Kulík, pouze 2 roky (1976-1978) dojížděl do Rabí ze Sušice. Po jeho rezignaci spravoval obec Matěj Kraus a v r. 1981 se ve volbách stal předsedou MNV Josef Hasenöhrl. V té době se dokončovala parcelace a přidělování pozemků u kulturního domu směrem na Budětice pro výstavbu rodinných domů a hlavně se začala stavět nová budova mateřské školky na Světlé. Po jejím dokončení byla na řadě další velká investiční akce – obchodní středisko na náměstí. Přišla však Sametová revoluce v roce 1989 a s tím spojené změny.

V roce 1990 při prvních svobodných volbách byla zvolena starostkou učitelka Božena Krejčová v čele 9 zastupitelů. Začal se navracet majetek bývalým majitelům a stavba obchodního střediska byla zastavena úplně.

V roce 1994 byl do čela zastupitelů zvolen

Pokračování na str.6

Josef Tauchen, který úřadoval jako starosta až do roku 2002. Za jeho starostování se mimo jiné dořešilo obchodní středisko, rekonstrukce Hradčan, zabezpečení úřadu proti vloupáním atd.

Ve volbách v roce 2002 byl zvolen starostou Milan Leopold, který byl starostou do roku 2014.

I za jeho vedení obce se hodně investovalo – čerpaly se evropské dotace a podpora budování obcí byla i od státu. V roce 2004 se sice prodaly obecní byty a některé budovy, ale z dotací se opět byty stavěly v budově bývalé mateřské školy a v čp.15, 19 a 139. Podařilo

se přestavět budovu bývalé měšťanky v Rabí na Multifunkční dům, zateplit budovu kulturního domu a rekonstruovat bývalou radnici čp.15. Za jeho 3 volební období byla podpora státu hlavně v oblasti budování nových staveb a rekonstrukcí. Bohužel se zastupitelům v té době nepodařilo zastavit úbytek dětí v místní škole, která se včetně školní kuchyně zavřela 30.6.2005. V roce 2010 převzal starosta historický titul "město" v Poslanecké sněmovně ČR a v roce 2012 na stejném místě převzal dekret na vlajku města.

V roce 2014 byl zvolen starostou Miroslav Kraucher, který se zamě-

řil na dotace v té době získatelné, a to investice do hasičské a komunální techniky a dostupné dotace z Plzeňského kraje. Je nastartováno mnoho dalších investičních i neinvestičních akcí (zvětšení objektu MŠ, parkoviště pro turisty, autobusové zastávky v Bojanovicích apod.). V poslední době si nelze nevšimnout nově opraveného náměstí kolem kašny, provedené koncem roku 2017, které tak doplnilo dřívější rekonstrukci plochy spojenou s opravou Multifunkčního domu. ■

LIDÉ, KTERÍ SE ZASLOUŽILI O DOBRÉ JMÉNO MĚSTA RABÍ

Čestné měšťanství....dnes má tento titul obdobu v pojmu čestný občan a jeho udělování, neboli propůjčení, patří k zákonem daným pravomocím obecního zastupitelstva.

Návrh na udělení čestného měšťanství, dnes občanství, podával zpravidla některý z členů zastupitelského sboru obce nebo obecní (městská) rada. Návrh mohl vycházet i z řad občanů. Po obhájení návrhu proběhlo hlasování. Do roku 1918 také nebylo spojeno s jinak obvyklým poplatkem za udělení měšťanství, což bylo vždy v usnesení zastupitelstva a na příslušném diplomu zdůrazněno (taxfrei verliehen-půjčeno bez daně). Titul mohl a i dnes může být následně odňat nebo obnoven, avšak opět pouze usnesením zastupitelstva. Čestné občanství není vázáno na trvalý pobyt v obci, ale vyjadřuje určité zásluhy a kladný vztah počteného k udělující obci.

Již roku 1833 bylo dle kroniky v Rabí uděleno čestné měšťanství 9 občanům. Byli to mlynář Roswald, Vojtěch Vaněk z čp.40, Bartol Stulík, Matěj Přetrhdílo, Vojtěch Helek, Pereckrin Hauenschild, Jan Hampl, Adam Vaněk a Krištof Thurnwald z čp.22. Za jaké zásluhy nám bohužel není známo.

Začátkem července roku 1864 získal tento titul žichovický panský úředník Arnošt, rytíř z Greifenfeldu za zásluhy o obec a zřízení obecní knihovny.

Dne 22.12.1867 udělilo městské zastupitelstvo Františku Antonínu Drškovi čestné měšťanství za pomoc s pořízením fary. Byl c.k. oficiál vrchního poštovního úřadu v Praze a rábský rodák. Daroval kostelu sv. Jana osm hudebních nástrojů a církevních skladeb. Ta-

ké se zasloužil o to, že 15. března 1869 na jeho přímlovu byl v Rabí otevřen poštovní úřad.

Dalším čestným měšťanem byl jmenován 13.3.1887 Antonín Černý, který byl 28 let učitelem v Rabí a dostal od císaře Františka Josefa I. stříbrný záslužný kříž s korunou.

Roku 1887 bylo uděleno čestné měšťanství Vojtěchu Vinickému z čp. 8, který nové škole poskytoval vodu ze své studny.

Dalším čestným měšťanem se stal 18.12.1892 farář Josef Zemen při svém odchodu na faru do Budčtic pro úctu, kterou získal v Rabí.

Roku 1907 dne 22.září se stal čestným měšťanem farář Václav Janota za zásluhy o opravu kostela sv. Trojice.

V listopadu 1944 byl oceněn

čestným občanstvím akad. malíř Vratislav Hlava u příležitosti 70. narozenin. Maloval Rabí a hrad. Daroval 5 tis. korun obecní knihovně a 5 tis. korun na chudé v Rabí.

V nedávné době, dne 13.12.2017 udělilo zastupitelstvo města Rabí titul čestného občana pplk. v.v. MUDr. Pavlu Voskovi při příležitosti jeho životního jubilea. Přispíval několik let do rábských novin, je rodákem a rábským patriotem, vždy skvěle reprezentoval naše městečko a pomáhal místním občanům v řešení jejich zdravotních problémů. Kdo jiný by mohl pro tentokrát udělat rozhovor s tak významným, ale přesto skromným člověkem, kterým je pan Voska? No přece bývalá kolegyně z MěÚ Rabí a exredaktorka Rábských novin paní Eva Dušková. ■

ROZHOVOR S NAŠÍM RODÁKEM A ČESTNÝM OBČANEM

Bylo krásné letní sobotní odpoledne, když jsem přijela k Voskům na chalupu do Rabí. P. Voska byl oceněn čestným občanem města Rabí v prosinci 2017 a my jsme byli domluveni na rozhovor do vydání novin u příležitosti srazu rodáků v Rabí. Na sraz rodáků jsem se zapoměla zeptat, ale o rodném domově, o síle pouta k místu, které p. Voska a celá jeho rodina k Rabí měla a dosud má, lze poznat z každého jeho slova. V onu sobotu mi také p. Voska prozradil, že je to den výročí jejich svatby (46 let). P. Vosková (Dudová) pochází také z Rabí a to už pak máte Rabí holt v krvi.

Od čeho jsem Vás vyrušila?

Od ničeho (*smích*), já už tady nic nedělám. Ráno jsem posekal trávu a takový ty blbosti. Zrovna jsem říkal manželce, jak je člověk starší, tak to hůř snáší. Posekal jsem trávu tady a dole a pěkně mi to zdrblo. Bolí mě záda jako bejk. Jsou tam spousty pampelišek a já je musím vypíchat, to je hrozná práce na začátku jara, ale teď už to půjde samo.

Přijeli jste posekat trávu a vyvětrat chalupu?

Vlastně jo. Jezdíme přes jaro tak jednou za tři týdny. Byli jsme tady před Velikonocemi, o Velikonocích jsme tady měli vnoučata. Teď jak je ten prodloužený víkend, tak si to tady víc užijeme. Jinak máme kola, tak je hodíme do auta, odvezeme je na Šumavu a tam jezdíme. Nebo když tady máme nějaké známé, tak je vezmeme na Šumavu na výlet, protože Šumava to je taková atrakce.

Zdá se, že čím dál tím větší.

No, ano, čím dál tím větší. Syn tady byl v zimě, tak jel s dětmi na běžky. Už jsem tam taky dlouho nebyl. Mám tady běžky na půdě, ale už jsem líný.

My jsme se dnes sešli, abychom si popovídali o Rabí, protože vám byl v prosinci 2017 udělen titul čestného občana města Rabí. Podle místní kroniky, občané, kteří dříve tento titul obdrželi, jej měli nejčastěji za zásluhy církevní, v oblasti školství, ve veřejném životě apod. Poslední titul byl udělen v r. 1944 pro malíře Vratislava Hlavu.

No vidíte a já všude rozhlašuju, že poslední byl Klement Gottwald.

No, samozřejmě Vratislav Hlava namaloval obraz Žižky, co visí na úradě. Chtěl jsem si od něj koupit obraz Rabí na aukci, ale nepodařilo se mi to. Už byl prodaný.

Dozvěděla jsem se, že vás na toto ocenění nominovali vaši kolegové v práci, Zastupitelstvo v Rabí to schválilo a dnes jste čestným občanem.

To je tak. My máme v práci šikovnou osobní sekretářku p. profesora. Ona když se dozvěděla, že mám nějaké životní výročí – sedmdesátku. Tak začali přemýšlet a dávat to dohromady. Zjistili, že jsem rábský patriot, tak zblbl ještě našeho náměstka ředitele a volali starostovi do Rabí. Ti se toho chytili, že jo a pro mě to bylo obrovské překvapení. Musím říct, že jsem to vůbec nečekal, to bylo všechno tajné. Oslava mých narozenin byla na vánočním večírku kliniky, tak já tam jdu a říkám si: „Ježíšmarjá, co tady dělá Kraucher?“. No a pak

to vypuklo a opravdu musím říct, že mi to téměř vehnalo slzy do očí. Samozřejmě mě to strašně potěšilo. Jsem na to hrdý, že jsem čestným občanem Rabí, že mi Zastupitelstvo tuhle poctu dalo. Pro mě to znamená strašně moc. Ještě jednou díky.

Vy jste byl vždycky hrdej, že jste z Rabí.

Já jsem vždycky hrdej a všude o tom mluvím, že jsem rábčan. Sice 40 let bydlím v Praze, ale to jsou jenom mimikry, já jsem pořád rábčan.

Tam jenom bydlíte.

Tam jenom bydlím (*smích*) a pracuju a tak, ale tady jsem doma. Všude to propaguju a všude říkám Rabí, Rabí... a oni si z toho dělají srandu i v práci mi říkají: „no jo, zase Rabí“. Oni říkají: „jó, to je tam, jak přišel Žižka o oko..“, ale jak to je, kde to je, to neví. Ale já jsem na to pyšný, že jsem odsud.

Pokračování na str.8

Ted' když vidím, kdo to přede mnou dostal, tak o to víc. Vidím, že jich moc není. Ono v těch 50. - 60. letech se o takových věcech neuvažovalo.

Dávala se jiná ocenění.

Ano, dávaly se jiná ocenění (*smích*). Podstatné bylo, že si to starosta vzal za své a Zastupitelstvo slavného města Rabí to schválilo den před tím. Schválili to jednomyslně, jak jsem si přečetl v Rábských novinách. Přijel starosta s velitelem hasičů, dostal jsem listinu a plaketu. Mám to doma vyvěšené.

Předchozí čestní občané, jak bylo zmíněno, dostali ocenění za různý přínos pro město. Vy jste ocenění získal mj. za pomoc místním občanům v řešení jejich zdravotních problémů.

Ne, ne. Takhle bych to nechtěl formulovat, protože to je jen vedlejší činnost. Je to tak, jestli si to můžu vůbec takhle připustit, že se všude prezentuji jako rábskej patriot.

Nakonec vy sama víte, když jsme spolupracovali v Rábských novinách, že jsem se to snažil dostat do mých článků a myslím si, že to mělo ohlas. Že ti, kteří čtou, četli Rábské noviny, tak poznali, že jsem rábský patriot.

Také si myslím, že je to o silném vztahu k místu a zdejším lidem.

Víte co, já ani nemůžu jinak, protože všichni moji předci a manželky předci jsou odtud minimálně 150 let zpátky. Ty kořeny tady jsou a své předky jsem vždycky ctil a cítím, že jim stále něco dlužím. Chtěl bych se jim vyrovnati. Vzpomínám na svého tatů: to byl úplně obyčejný člověk, zámečník ve Zbrojovce. Byl to starý poctivec. Já jsem ještě nedosáhl té jeho úrovně, být poctivý v práci a ve všem.

Měl jste silný vzor.

Jo, to jo. Já jsem s tátou v dětství moc nebyl, myslím tím, že bychom

jako byli velcí kamarádi. Spíš s mámou, ta mě vedla ke knihám a k rodinné historii. Hodně mi vyprávěla, ale když pak táta odešel, tak jsem poznal, co všechno mi dal do života. Hlavně zaujetí pro práci, ale v poctivosti se mu nemůžu vůbec rovnat. 40 let jezdil do Zbrojovky. Ráno vstával ve čtyři hodiny a vracel se v šest. I když já to mám dneska to samý: vstávám v pět a vracím se v půl šestý. Moje žena mi vždycky říká: „Prosím tě, co ty tam v té práci pořád děláš? To není možný, vždyť jsi tam víc jak osm hodin!“

O Rabí a jeho lidech jste psal ve Zkazkách starých zbrojnošů, to bylo velmi oblíbené, lidé si mohli přečíst sami o sobě, o době, kterou pamatují. Koho jste myslel těmi Zbrojnoši?

Myslel jsem tím sám sebe. To je takové rčení: "no jo, to jsou zkazky starejch zbrojnošů", asi když dřív zbrojnoši po svých taženích vyprávěli své zážitky. Tak já jsem tenhle okřídlený výraz použil, protože vykládám věci, které si pamatuji, nebo mi je někdo vyprávěl. Máma nebo tchýně, to byla také taková živoucí kronika. Žil jsem v tom od dětství a přišel jsem na to, že by to šlo napsat.

Dřív měli lidé zážitky jenom z té své vesnice. Tady žili a pracovali.

Já vám řeknu, že já jsem bydlel v Židovnech. Je tam asi 15 chalup, ale my jsme si tam vystačili.

Do vsi jste nešli.

Já jsem do města nedošel (*smích*). Chodil jsem tam do školy samozřejmě a do kulturáku, ale jinak jsme zůstávali tam u toho Cedrónu. Ale jinak. Já, a v těch člancích je to myslím znát, že já mám rád všechny a všichni, se kterými jsem se potkal, tak každý mi něco dal. Nějaké obohacení to bylo vždycky, i když všichni nebyli skvělí, ale byli to rábčani.

Mně se líbilo, že jste dokázal psát o obyčejných věcech, třeba bílení, praní prádla. Že obyčejné věci jsou krásný a nemusí mít člověk jen vzrušující zážitky, aby měl o čem mluvit (psát). I když některé ty věci už nejsou.

No, pokrok nezastavíš. Dneska už asi nikdo velké prádlo v neckách nepere. Byla to činnost, která musela být nějak zajištěna. A má to svojí poezii. Když ženský bílily prádlo, tak u toho kecaly a měly z toho takový piknik. Když bylo velké prádlo, tak se nevařilo, chlapci byli našťvaný a šli do hospody.

Lidé vás tady mají moc rádi.

Já jsem tady něco prožil, i když od svých 18 let jsem tady nebydlel. Naši se odstěhovali do Strakonic. Pak jsem se oženil a tak jsem se do Rabí zase vrátil a navíc jsem se dostal mezi Kocandíky. To byla společnost hospodských štamgastů, mezi ně patřili i Dudovi, odkud je moje žena a to je další dimenze, kterou člověk získal, když se k nim přiznal. Tahle rodina měla zase jiné zkušenosti než naši, ale byli to kovaní rábčani. Když jsem ráno přemýšlel, na co se mě budete ptát, tak mě napadlo stavění májky. To například v Rabí vůbec nebylo. Rábí bylo město a ve městě se májka nestaví jako někde na vsi. Zavedl to starej Hejpetr, který sem přišel z Kejnic. No rábským potentátům to nešlo pod nos, říkali si: „co nám to sem tahá, takový vesnický móresy...“, ale ono se to ujalo a byla z toho velká sranda. Když se májka postavila, tak se k ní přinesly vždycky nějaké věci, které si lidé nehlídali. Pravidelně to byly dvířka od kadibudek. Ráno se majitel probral a šel na záchod ..., ale dvířka byly u májky. Odnесли tam starýmu Melkovi králíkárnu i s králíky. Byla to taková recese, protože majitel si pak musel pod

Pokračování na str.9

májku přijít a byl pro všechny za hňupa, že si to nechal vzít (*smích*). Nějaké podřezávání májky, to jo, to k tomu také patří. A pak 1. máje, to byla všude sláva v 50. letech. Chodilo se do Horažďovic na manifestace. Všichni se tam těšili, protože si koupili buřta a pivo.

Jely tam i alegorické vozy a protože se ten den sváděly krávy do společného ustájení, tak tam byl nápis: Družstevníci z Rabí, svedou dneska krávy! Zkrátka legrace.

Mluvím o tom, že za dva dny bude májka, tak mě to napadlo.

Vaše mládí v Rabí bylo celkem divoké, co říkáte?

Já bych ani neřekl. Takhle, já se musím přiznat, že já jsem moc divokej nebyl, to tady byli jiní, daleko divočejší.

Vy jste se jen účastnil.

Přesně tak. Já jsem se účastnil, ale takový ten „raubíř“, to já jsem nikdy nebyl – bohužel. Trošku mi to i schází. V Židovnech jsem ale byl šéfem té naší party, ale to proto, že jsem byl nejstarší. Když jsme byli starší, chodili jsme na zábavy a nejen do Rabí. To víte, zapalovala se nám lýtka.

Na mejdany v Motorestu lidé vzpomínají dodnes.

No jo, „Italské večery“, tak jsme tomu říkali (*smích*). Přijeli mafiáni z Prahy k Linzmajerům, vzali kytary a dělali jsme trošku kravál. Musím říct, že nás, ti co tam bydleli, asi moc v lásce neměli, když jsme tam řvali jak náruční krávy tramské a jiné písňě. A kolikrát se odtud táhlo v noci vykoupat se v řece. No jo, bylo léto, byly prázdniny.

Chcete mluvit o práci?

To není problém. Já pořád dělám, dělám na plný úvazek, za což mi celá rodina nadává, protože jsem už prodělal infarkt, a tak není člověk úplně fit. Ale mě ta práce baví. To je jedna věc a také je nás tam málo doktorů a to odejít nelze. To jim nemůžu udělat. V ÚVN

(Ústřední vojenská nemocnice) jsem 40 let, předtím jsem dělal v Mariáňkách a ve Varech. ÚVN to je něco úžasného, tam jsem dostal obrovskou školu, hodně jsem se naučil, ale když si vzpomenu, jaké jsme tam dělali různé blbosti na oddělení... no dneska už by to nebylo možné. Dnes je to všechno více sešněrované, ale medicína se nemění. Tedy samozřejmě vyvíjí se, ale čas a úsilí tomu musíte dát stále. Tam to nemůžete ošulit, tam nejde si říct, dneska budu dělat méně, nebo nepůjdu do práce. Jsou tam pacienti a máte vůči nim zodpovědnost. Medicína se nedá dělat bokem, ale jen s plným nasazením. A to se projeví tak, že přijdou domů, usnu u televize a manželka mi nadává, že se mnou není žádná zábava.

Jak to lze zvládnout – 40 let v takovém nasazení?

Dá se to, protože mě to baví. Kdyby mě to nebavilo, tak je to utrpení, ale takhle je to radost. I když to radost někdy úplně není, protože problémy tam jsou – s pacienty, nadřízenými a tak. Je to tak, že se s prací musíte ztotožnit. I když síly ubývají. Dnes si nedovedu představit, že bych měl sloužit noční a ráno jít operovat. To už je složitě. Naštěstí, sloužit nemusím. Věk vás omezuje, ale chuť tam pořád je.

Každý se nějak naučí zvládat krize, i v té práci, kterou má rád. Vytvoří si nějaký mechanismus, třeba se jede projet na kole.

Takhle by to mělo být správně. Nejen prací živ je člověk – měl by mít nějaké koníčky, ventil, což já bohužel nemám. Čas bych asi měl, ale já jsem líný. Chybí mi to. Je daleko lepší, když člověk ten ventil má. Ať je to sport nebo něco jiného. Chodím na fotbal a chodím fandit vnukovi Kryštofovi (16 let), který hraje hokej. To je taky rábský patriot i jeho sestra Kristýna.

Mají Rábí moc rádi a často sem jezdí. Jsem rád, že to pokračuje. No a náš Pavel, ten je tady taky každou chvíli. Je známej, musím říct, po celém okrese.

Vy, i když žijete roky v Praze, Praha má stále pro některé lidi nádech „velkého světa“, zůstal jste stejný – kluk z Rabí.

Upřímně řečeno, já žiju v Praze rád. Mám tam práci, to je to hlavní. Je tam kultura, sport a všechno, na co jsme zvyklí, veškerý komfort bytu. Mohli bychom s manželkou být v Rabí i přes zimu, ale co bychom tady dělali? V tom je Praha lepší, je to tak. V létě je to úplně bezvadný, jsme tady, jak jen to jde. Manželka celé dva měsíce a já celou dovolenou. Aspoň tady můžu něco udělat, vlastně se dá říct, že chalupa je můj koníček. Vloni jsem třeba tři týdny opravoval starou kuchyňskou linku, kterou dělal můj strejda, ale je to pro mě srdeční záležitost. Chodíme k řece a k Tomášovi do hospody, grilujeme s přáteli.

Vy si nedáváte pozor na prsty?

Asi bych měl, ale já zase nejsem žádný šílený kutil, abych pracoval s nějakým rotačním nástrojem.

K vašemu povolání trochu patří, že vás lidé oslovují, i když nejste v práci, ohledně zdravotního stavu. Chtějí, abyste třeba vyšetřil jejich známého a známého známého... Jak tohle řešíte?

To je věc, která mi trochu vadí. Když je toho moc, je to blbý. Když mohu udělat něco já sám, tak o tom vůbec neuvažuji – udělám rád cokoliv, kdykoliv. Blbý je, když musíte žádat kolegy, ale zase v ÚVN jsem 40 let, a tak mě nikdo neodmítne. A Rábští mají přednost.

Dnes se žije v Rabí trochu jinak, jsou tady jiní lidé. Myslí, že něco z vašich vzpomínek vám mohou dnešní mladí závidět.

Nevím, jestli je co závidět. Já mám tu dobu ve vzpomínkách jako šťastnou, ale pro někoho třeba šťastná nebyla. Byla tu 50. léta, pak normalizace. Doba nebyla příznivá, ale to je jen kulisa. Žili jsme tady a teď. Co by nám záviděli? Záchod na dvoře, vodovodní kohoutek jeden na chodbě. Když jsme se potřebovali vykoupat, máma vytáhla necky a vykoupani jsme se všichni v jedné vodě. Kadibudka na dvoře, když jste tam měla jít tím sněhem a ta díra na sezení byla celá ojiněná mrazem, to nebyla legrace. To je jasné, že dneska je to jiné a je to dobře. Dnes už je to jen taková nostalgie. Tehdy ani nikdo nic jiného neměl.

A vy dnešním mladým něco závidíte, i když nevím, jestli je to správné říct – závidět.

Ježíšmarjá, samozřejmě, že jim závidím tu svobodu, i když je to takové zprofanované slovo. Můžou cokoli: odjet na druhý konec světa, mají obrovské možnosti studovat. Také jsme studovali, ale bylo to kádrované. Život byl víc svázaný, bylo to cenzurou a tak dále. A tohle si myslím, že je obrovská věc, že jsou takové možnosti a že

je lidé mohou využít.

Na závěr bych se ráda zeptala lékaře na radu: co dělat pro své zdraví?

(smích) ... pro zdraví, já bych řekl prevence, skloňuje se to ve všech pádech a je to pravda. Neovlivníte geny zděděné po rodičích a prarodičích, ale jediné, co můžete ovlivnit, je životní styl. To znamená: jídlem počínaje – necpat se nekvalitními potravinami. Změnit jídelníček, více se hýbat, stačí chůze. To je nejpřirozenější pohyb pro člověka. Ono to samozřejmě svádí. Máte auto a raději si pro něco dojedete, i když je to jen kilometr, máte eskalátory a tak. Nic jiného sám pro sebe člověk asi dělat nemůže. Také životní prostředí, ve kterém žijete, můžete trochu ovlivnit, to se také zlepšilo. Před 40 lety to v průmyslových aglomeracích bylo strašné. I v Rabí, pamatuji si, když přišla zimní sezóna, tak se tady nedalo dýchat. Je dobře, že se to vylepšilo. Všechno ostatní je sekundární péče: včasná pomoc lékaře. Slýchám tady ty stesky rábských na sušickou nemocnici. Asi to není dobré, když musíte jet s nějakou banalitou až do Klatov. Jsou to opatření, kdy tím pacient ztrácí nějaký komfort. Obecně je to špatně, ale oproti minulosti je dostupnost péče úplně jiná. To je dáno také mobilitou lidí. Pamatuji si, že v Rabí měl auto Janout, Turek, Šmrha a Duda. Když někdo něco potřeboval, tak se žádná sanitka nevolala a někdo z nich tam nemocného

odvezl. Dneska přijede RZ do 15-20 min. Ale on ten vývoj medicíny sebou nese také negativní dopady, např. se sice prodlužuje věk, ale neprodlužuje se k tomu úměrně zdraví.

Člověk by se měl věnovat také duševnímu zdraví.

Určitě, to je součást toho životního stylu. Myslí, že duševní zdraví se hodně podceňuje, nejde jenom o to, co jíte, ale musíte také spát, relaxovat, nestresovat se. Snažit se negativní vlivy eliminovat. Moc se to neví a nepropaguje se to. Pak se lidé snadno dostanou do velkých psychických potíží. Je tlak na konkurenceschopnost, je to vidět i na školních dětech, na dospělých. Musíte pořád být lepší, něco překonávat. Ta psyché je součástí člověka a ovlivňuje mnoho somatických chorob. Minimálně, když je člověk vyrovnaný, tak léčení mnohem lépe snáší.

Děkuji za rozhovor a přeji mnoho dobrého.

No ne, tak rychle jsme neskončili. P. Vosková přinesla buchtu od sousedů, stočil se hovor na důležitost dobrých sousedských vztahů. Buchtka byla moc dobrá a ještě jsme si chvíli povídali o životě. Také jsem je nezapomněla vyfotit, jak jsou spolu na chalupě – v pohodě. Eva Dušková ■

ČETNÍCI V RABÍ

Četnictvo meziválečné první Československé republiky bylo vojensky organizovaným bezpečnostním sborem, který podle platných zákonných předpisů a podle nařízení příslušných státních orgánů udržoval veřejný pořádek a bezpečnost na celém území ČSR s působností mimo obvody měst, kde vykonávala pořádkovou službu městská a státní policie.

Četnictvo řídil Úřad generálního velitelství četnictva, správně spadalo pod ministerstvo vnitra. Jeho postavení bylo upraveno zákonem č. 299/1920 Sb. z. a n. novelizovaným roku 1928. V každém sídle zemského úřadu působila zemská četnická velitelství (ZČV). Stanice byly nejnižším článkem v organizaci čs. četnictva a zahrnovaly zpravidla katastry 4 - 5 obcí. Zde vykonávaly četnické hlídky pravidelnou pochůzkovou činnost, která byla společně s dokonalou znalostí místních poměrů zárukou zachování bezpečnosti na území obvodu. Na jednotlivých stanicích

byla vedena evidence hledaných osob z obvodu stanice a rovněž evidence rejstříku trestů všech osob narozených v dotčeném obvodu.

Veškeré objasňování zločinů, zadržování pachatelů a pátrání po odcizených věcech bylo v kompetenci místních četnických stanic.

Po převzetí moci nacisty v Německu, silné četnické hlídky v oblastech s převahou německého obyvatelstva demonstrovaly čs. státní suverenitu, měly omezit ilegální překračování čs. státních hranic a byly mimo jiné i morální podporou pro české menšinové obyvatelstvo.

Služba v četnickém sboru byla prestižní záležitostí. Pro přijímání nováčků byla stanovena přísná kritéria a přednostně byli přijímá-

**Bratři drazí, dobrou shodu mějme,
paže k paži, pomáháme všem.
Sláva, nazdar si zapějme,
čest je nám být četníkem.**

ni děsloužící armádní poddůstojníci. Velký důraz byl kladen na chování a celkové vystupování. Pro příslušníky četnictva platila různá omezení, např. povolení k sňatku až po odsouzení čtyř let ve sboru, od roku 1927 činnosti v politických stranách a zbavení volebního práva z důvodu ovlivňování a využívání bezpečnostního aparátu některou z politických stran.

Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava se četnictvo stalo součástí okupační správy. Až na nemnoho kariéristických jedinců se příslušníci čs. četnictva zapojili buď do odboje, nebo vykonávali službu formou pasivní rezistence. V květnu 1945 se stali velmi významnou složkou květnového povstání. Zdroj: Wikipedie ■

Četnická stanice v Rabí byla zřízena dle "Pamětní knihy četnické stanice" roku 1849.

Četnická stanice neměla své stálé sídlo.

Obvykle sloužili dva četníci, ale stávalo se, že byli i tři nebo také jen jeden. V květnu 1938 se stala četnická stanice zázemím pro vojsko, které bránilo naše hranice před Němci.

Za 2. světové války bylo místní četnictvo smýšleni protinacistického, a tak i přes četná anonymní udání nehrozilo místním občanům větších postihů, až na nějakou tu pokutu při hospodářské kontrole.

V roce 1941 byl propuštěn do výslužby četnický štábní strážmistr Josef Purkrábek z čp. 90, italský legionář. V září 1944 muselo odevzdat četnictvo pušky. V květnu 1945 se stala četnická stanice ústředním místem všeho dění. Dne 6.5.1945 odpoledne jely americké tanky od Sušice do Rabí a v 9 hodin večer byla svolána ustavující schůze MNV, předsedou byl zvolen opět starosta Karel Brejcha, místopředsedou Václav Hrbek a vydáno svolání k občanům.

Po 2. světové válce nahradili četníky příslušníci SNB, stanice v Rabí byla stále v čp.9 a zrušena byla v roce 1950. Posledními členy sboru byli Vosecký, Dvořák, Zima a Kuba.

Dne 1.11.1995 byla na žádost starosty obce a za-

stupitelů přidělena místnost v čp.9 (budova JZD) Policii ČR, která zde úřadovala jednou za 14 dní a přijímala podklady pro vydání OP. Obec musela dodat jeden psací stroj, dva klíče a osvětlení. Po prodeji čp. 9 Rackům, byla služebna přemístěna na Obecní úřad. Po dvou letech na základě krajské reorganizace byla stanice zrušena. Zdroj: Kronika Rabí ■

Sídla četnické stanice:

- rok není znám v domku čp.9, vlastníkem byl Adalbert Šmrha

- rok není znám v domku čp.62, vlastníkem byl Johann Duda

- 1893-1901 v domku čp.23, vlastníkem byl Karel Brejcha

- 1901-1950 v domku čp.9, vlastníkem byl Adalbert Šlapák

Zdroj: Pamětní kniha četnické stanice Rabí (www.porta-fontium.cz)

ŠKOLA A ŠKOLKA V RABÍ

V minulosti se v rodinách starali o ratolesti ženy a prarodiče. Rodiny žily pospolitě v jedné chalupě, a proto bylo o děti vždy postaráno. Pokud nemohla žena umístit děti u prarodičů nebo u příbuzných, brala svoje malé děti s sebou na robotu.

Potřeba umístit děti na hromadné hlídání vznikla až koncem 2.světové války, kdy zejména ožních musely ženy nastoupit do práce. V průběhu let se však tato potřeba stala pravidlem.

1. července 1944 byl na faře zřízen žňový útulek pro děti do 6 let. Zapsáno v něm bylo 24 dětí a zůstal otevřen přes zimu až do května 1945. A tak začalo nekončící období rábských mateřských školek.

1. května 1947 byla otevřena Mateřská škola v čp. 102, která měla k dispozici dvě místnosti, navštěvovalo ji 24 dětí a učitelkou byla jmenována Marie Pecková. V roce 1976 bylo zapsáno 32 dětí, o rok později 21 dětí.

9. prosince 1983 byla otevřena nová školka v čp.149 pro 60 dětí, která se budovala pět let. V roce 1984 do ní docházelo 47 dětí, ředitelkou byla Blanka Růžicková. 20. února se otevřela kuchyně v MŠ i pro pracovníky JZD. Poté začaly

děti ubývat. V roce 1988 měla školka jen 36 dětí.

V roce 1991 bylo zapsáno 26 dětí (13 z Rabí, 5 z Bojanovic, 6 z Žichovic, 1 z Čepic a 1 z Čimic), správcem školky byl Zdeněk Houděk.

V roce 1992 nastoupila jako ředitelka MŠ Drahomíra Houdková, druhou učitelkou byla Dagmar Hudová. Zapsáno bylo jen 21 dětí. O rok později je dětí jen 15 a do budovy MŠ byla přestěhována školní jídelna z čp. 17. V roce 1994 se projevilo zrušení MŠ Budětice nástupem dětí do školky v Rabí.

Roku 1997 bylo zapsáno pouze 16 dětí. V roce 1999 poprvé dojíždí do MŠ děti z Nezamyslic a Kejnic autobusem a spolu s budětickými dětmi zvyšují počet na 20. V roce

2000 bylo ze zapsaných 21 dětí z Rabí pouze 6, z Bojanovic 4 a z vesnic v okolí zbylých 11 dětí.

Od 1.1.2003 byla zřízena „ZŠ a MŠ“ Rabí, jako příspěvková organizace. Ředitelkou celé příspěvkové organizace byla jmenována Blanka Růžicková, kterou po jejím odchodu zastoupila Drahomíra Houdková.

V roce 2005 se školka přemístila po adaptaci budovy školy v čp.4 do jejích prostor a od září 2005 se začaly dovážet obědy z OD Soběšice. Vše souviselo se zánikem základní školy.

Ředitelka Houdková skončila odchodem do důchodu v prosinci 2017 a na její místo dočasně nastoupila Eva Mešinová. ■

ŠKOLA

Chodit do školy, jak všichni víme, nebylo před více jak sto lety samozřejmé.

Povinná školní docházka byla v Čechách jako součásti Rakouska uzákoněna už v r. 1774 v délce 6 let, ale docházku do školy ovlivňovaly sezonní práce. Příslušný zákon stanovil pro její splnění tzv. školy triviální, jejichž obsahem bylo trivium (tj. čtení, psaní a počty) a náboženství. V nejvyšším oddělení se učilo poznatkům o hospodářství, ve městech o průmyslu.

Dějiny rábské školy sahají před rok 1640, kdy byl kantorem až do roku 1672 Mikuláš Koukol Sušický. Vedle sebe v té době fungovala škola křesťanská i židovská. Kde však školy měly sídlo, nelze s určitostí zjistit. Od roku 1680 byl kantorem Jan Hlavatý a škola byla nejspíš v jeho domě čp. 14. Rod Hlavatých zde učil až do roku 1772. V roce 1792 postavili dle kroniky rábsští občané novou školu z kamene a nad ní obecní sýpku, nevíme však kde, možná u Němečků.

V roce 1876 byla při zdejší škole otevřena druhá třída, která sídlila v čp. 15.

Roku 1884 byla na náměstí stavěna nová škola. Stavbu pronajal stavitel Václav Benedikt z Horažďovic za 7 770 zl., dřevo dodala obec. V dubnu 1887 byla stará škola prodána za 1 000 zl. panu Němečkovi. V tomtéž roce se řídícím učitelem stal František Uhlík. Zemřel začátkem roku 1898. Nový řídící učitel byl jmenován až v listopadu 1898 a stal se jím Jan Stamberg z Chanovic. V březnu 1912 byla do školní budovy zavedena odbočka vodovodu.

V září 1919 přichází na školu Rudolf Kleinschmidt, stává se i knihovníkem. Roku 1930 jej nahradil Jan Turek ze Svěradic, který se stal i kronikářem a na odporčinek se odstěhovat koncem roku 1941. Po něm nastoupil Antonín Veselý, který působil v Rabí už od roku 1928.

Roku 1933 byla po dvaceti letech zrušena živnostenská škola pokračovací, která vychovala přes 400 učňů.

V době války se od roku 1941 požaduje od žáků sběr papírů, hadrů, kostí a železa, barevných kovů a gumy ve výši 2 kg měsíčně, nikdy toho ale nebylo dosaženo. V listopadu 1941 začalo vyu-

čování na nové lidové škole zemědělské. V září 1943 se na českých školách zavádí známka 6. Od prosince 1944 do dubna 1945 se na školách nevyučuje, žáci dostávají 1x týdně úlohy. V lednu 1945 se škola vyklidila pro ubytování německých uprchlíků. V květnu pak byli uprchlíci vystěhováni do stodoly na faře a ve škole byli ubytováni Američané.

1. února 1946 byla slavnostně

škola, která sídlila ve čtyřech budovách a jejímž ředitelem byl Miroslav Sulan. V budově čp. 15 byla naproti MNV zřízena školní družina.

V roce 1974 chodilo do školy 171 žáků, v roce 1977 177 žáků. Po Sametové revoluci došlo k rehabilitaci perzekvovaných učitelů za apolitické názory se zákazem učit, in memoriam Josefa Faráře a Stanislava Havlíka. Ředitelem

Kuchařky školní jídelny zleva: p. Kubernátová, p. Nováková, p. Zieglarová, p. Leopoldová

otevřena měšťanská škola, ředitelem se stal František Kašpar. Kvůli zvýšení počtu přespolečných žáků bylo nutné zřídit jídelnu (1952), která se umístila do přízemní místnosti hostince U Turků. Stav stravovaných dosáhl i se školou 200 strážníků. V roce 1972 byla jídelna přenesena do přízemí KD a tehdy se během dvou let opravila a zmodernizovala jídelna U Turků. Měsíčně se vydávalo 3000 obědů a 400 svačin (do školky se jídlo donášelo).

Nejsilnějším rokem co do počtu dětí byl rok 1960, kdy do školy docházelo 250 dětí. V roce 1966 byla na Rabí úplná základní devítiletá

zůstal RNDr. Jiří Výrut.

V roce 1990 školu navštěvovalo 136 žáků, v roce 1992 117, v roce 1994 111 žáků a v roce 1995 jen 99. Ředitelkou se stala Jaroslava Fialová. V roce 2000 nastoupilo pouze 26 žáků, budova měšťanky byla vystěhována, stejně tak i 1. patro čp. 15. Vše se přestěhovalo do čp. 4, vybavení se buď rozprodalo, bezplatně předalo nebo uložilo. Ředitelkou se stala Blanka Růžičková.

V roce 2001 fungovala na Rabí pouze jednotřídka pro 18 žáků. Postupně se počty dětí snižovaly a nakonec byla škola 30. června 2005 zrušena. ■

Školní rok 1966-67.

Učitelský sbor

KNIHOVNA

Počátky knihoven lze vysledovat už ve starověku, kdy mezi nejznámější knihovny patřila knihovna Alexandrijská. Ve středověku převzaly knihovnickou funkci křesťanské kláštery. První klášterní knihovna na území Česka vznikla v Břevnovském klášteře na konci 10. století. V období vrcholného středověku vznikají v kláštorech skriptoria, písařské dílny sloužící k rozmnožování literárních děl. V roce 1348 v souvislosti se vznikem Univerzity Karlovy je založena též první světská knihovna v českých zemích.

Po vynálezu knihtisku dochází v 16. století k vytváření velkého množství knihoven patřících různým šlechtickým a měšťanským rodinám. Na konci 18. století nastává období rušení významného množství klášterů a jejich knihoven, místo toho vznikají knihovny veřejné.

Už 3. července 1864 zřídil žichovický panský úředník Arnošt, rytíř z Greifenfelsu v Rabí obecní knihovnu. V červenci roku 1871 daroval Pavel Vnouček ze Smíchova knihovně 108 knih. Před 1. světovou válkou se stal knihovníkem řídící učitel Rudolf Kleinschmidt. Po celou 2. světovou válku byla knihovna pod vedením řídícího učitele Antonína Veselého v provozu. Podařilo se mu zachovat asi 120 knih, které měli nacisté na indexu ke zničení. V posledním

roce války daroval u příležitosti obdržení čestného občanství ak. malíř Vratislav Hlava na nákup knih 5.000 K.

V roce 1966 byla vedoucí knihovny Marie Brabcová, učitelka v mateřské škole. Po ní byly knihovníky paní Hrubá, pan Kalivoda, paní Dušková.

V roce 1972 bylo v knihovně přes 1600 knih, otevřena byla přes jednou týdně a sídlila v Kulturním domě, kde ovšem nebyly ideální podmínky.

V roce 1974 byla knihovna přestěhována z Kulturního domu do čp. 17 a knihovníkem se stal Stanislav Havlík. Čtenářů bylo 46 a ročních výpůjček 2300. V dalších letech má počet čtenářů a výpůjček výraznou vzestupnou tendenci. Roku 1975 navštěvovalo knihovnu 83 čtenářů, z toho 23 dětí, výpůjček bylo 3467. Roku 1976 měla knihovna 99 čtenářů a 4159 výpůjček knih, o rok později pak 104 čtenářů.

Pokračování na str.15

V roce 1980 získala knihovna pod vedením p. Havlíka „Uznání ministerstva kultury“ za výbornou práci s občany a knihou.

1. 11. 1984 odešel z knihovny po deseti letech Stanislav Havlík na jeho místo nastoupila paní Fornousová ze Sušice. V roce 1988 se stala novou knihovnicí Božena Zdeňková, která začala starším občanům donášet knihy do domovů. Knihovna se přestěhovala po roce 1989 do obecního domu čp.66.

V roce 1992 převzala knihovnu Jana Sedláčková, počet čtenářů byl kolem dvaceti.

Roku 1995 se knihovníkem stal Stanislav Růžička. Vlastních knih bylo 80 a přibližně 1300 svazků bylo zapůjčeno ze žichovické knihovny. Tyto knihy byly vráceny a ponechalo se asi 130 knih novějších. V roce 1996 získala knihovna darem nebo koupí asi 1100 svazků.

V roce 2000 bylo jen 7 stálých čtenářů a 182 výpůjček. Zvýšit počet čtenářů se podařilo dalším knihovnicím Kateřině Novákové a Jindřišce Klusové.

Po otevření Multifunkčního domu v roce 2012 byla knihovna umístěna v jeho přízemí a správu nad ní převzal Městský úřad, kdy byla otevřena každý všední den v otevíracích hodinách MěÚ. Vlastních knih bylo kolem 2000 svazků a nejnovější tituly se půjčovaly a dodnes půjčují v rámci výměnných souborů ze sušické knihovny. Byla navázána spolupráce s místní mateřskou školou, kdy je pro děti v knihovně vždy připraven program zaměřený na určitou knihu, děti se dozvídají plno zajímavostí o knihách a dalších informačních zdrojích. Od roku 2017 je knihovnicí Eva Nárovcová, která

Současná knihovna

Čtení pod peřinou - školka v knihovně a paní knihovnice E. Nárovcová

má knihovnu pro veřejnost otevřenou dvakrát týdně a pro děti pořádá programy Čtení pod peřinou. Letos bude také poprvé 1. června Noc s knihou. Počet čtenářů je v současné době 24. ■

Spolkový dům s knihovnou (multifunkční dům)

BOHATÝ SPOLKOVÝ ŽIVOT V RABÍ

V Rakouském císařství bylo zakládání spolků umožněno císařským patentem ze dne 26. listopadu 1852 (zákonem č. 253/1852 ř.z.). Založení každého jednotlivého spolku ovšem podle tohoto zákona podléhalo schválení státních úřadů, které tak měly nad zřizováním spolků plnou kontrolou. 15. listopadu 1867 pak byl vydán nový zákon č. 134/1867 ř. z., o právě spolkovacím, podle něhož se v souladu s principy liberalismu založení spolku státním úřadům pouze oznamovalo a státní úřady mohly založení spolku zakázat jen v případech, kdy stanov vy spolku odporovaly zákonu.

HASIČI

Hasiči v Rabí. V roce 1876 byla zakoupena pro obec čtyřkolová hasičská stříkačka. Samotný Hasičský sbor byl založen 26. května 1885.

V letech 1966 až 1968 obec postavila v "akci Z" novou hasičárnu jako zázemí pro sbor. V sedmdesátých letech 20. století měli hasiči 83 členů. Utvořili dvě družstva žáků s dvaceti členy, družstvo mužů a žen. Předsedou byl V. Sládek, jednatelem p. Kubernát a velitelem p. Šulc. Družstvo dívek se v roce 1972 stalo okresními přebornicemi. V roce 1977 měli hasiči 2 družstva (jedno v JZD) a 69 členů. V tomto roce uspořádali na hradě zábavu, kdy přišlo 1000 návštěvníků.

Být hasičem se jako tradice udržuje v rodinách a stále to platí. Stát formou dotací v posledních 2 letech začal výrazně podporovat obce v technickém zázemí hasičů. I naše obec této možnosti využila a dnes jste měli možnost prohlédnout si nově zakoupenou techniku pro hasiče. ■

Mladí hasiči v roce cca 1996

Zprava v baretech: Václav Zemen (Turbík), Martin Kuba (Plešatej), David Homolka (Diego), Marek Löffelmann (Mára), Marek Homolka (Fleš), Otakar Křištofovič (Krťa), Miroslav Kraucher (Karas), Roman Lupíšek (Lupen) - v závorkách jsou uvedeny známé i neznámé přezdívky

Zleva bez baretů: Eva Homolková, Ivana Leopoldová, Eva Kubová, Lucka Pinkasová, Eliška Lupíšková, Klára Vaneková

Zleva horní řada: Roman Vintr, Ludvík Brejcha, Adam Jonáš, Václav Hejpetr st., Václav Hejpetr ml., Stanislav Svatoš, Martin Slivka, Jiří Tichánek, Blanka Strolená (Hejpetrová)+Ondřej Hejpetr

Zleva dolní řada: Iveta Vintrová, Honza Maxa, Václav Pinkas, Dominik Vintr, Michal Marek, Honza a Pavel Strolených

OKRAŠLOVACÍ SPOLEK PRO MĚSTO RABÍ A OKOLÍ

Dalším spolkem, který byl založen roku 1906, byl **Okrašlovací spolek pro město Rabí a okolí**. V obci vysázel jilmy, lípy, kaštiny a akáty. Podél silnice k Buděticím vysázel 48 hrušní a u silnice z ná-

městí na Sušici 24 akátů. Za dobu své činnosti vysázel celkem 60 tisíc lesních a ovocných stromů. Zakoupil také hodiny na radnici. Zanikl v roce 1932.

SOKOL

8. května 1921 byl v Rabí založen **Sokol**. Jeho rozpuštění bylo úřady nařízeno 13. dubna 1941, majetek byl zabaven, nářadí dáno do hostince U Koubů čp. 17. V roce 1943 byla nařízena povinná služba mládeže od 10 do 18 let v Kuratoriu pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. Vedoucím byl jmenován František Jícha. Kuratorium převzalo majetek rozpuštěného Sokola. Hned v srpnu 1945 byla činnost Sokola opět obnovena. V r. 1968 se začalo s plány na vybudování nového hřiště, stavba v „akci Z“ trvala do r. 1975, kdy bylo slavnostní otevření sportovních kabin, ubytovny a kluziště. Správkyní hřiště byla Marie Vinická z čp. 121 a prvními ubytovanými byl 50 členný taneční a pěvecký sbor z Rokycan. V roce 1975 uzavřel Sokol smlouvu se školou v přírodě Sokolovsko na ubytování dětí. O rok později dosáhl celkový počet ubytovaných v noclehárně 700 hostů včetně školy v přírodě a turistů z NDR.

Roku 1972 byl ustanoven první fotbalový klub TJ Rozkvět Rabí a jeho prvním předsedou se stal p. Malý. V soutěži IV. třídy neprohrál jediné utkání. V kádru bylo 17 hráčů (z toho 7 místních), kapitánem byl Tomáš Duda, trenérem Jan Novák. Na domácí zápasy chodilo až 100 fanoušků, velký počet fotbalisty

doprovázel i na zápasy venku. Roku 1974 koupil Sokol autobus s půjčkou 25 tisíc od JZD. V roce 1976 byl poprvé také v zimě utvořen na kluzišti led. Po odchodu p. Malého do Sušice se předsedou stal Jan Novák.

V Sokole byly ustaveny v kopané oddíly mužů i oddíly žáků, cvičilo se i v kulturním domě. S tím, jak ubývala mládež v Rabí, skončilo i hraní fotbalu a dnes je Sokol sice stále veden jako spolek, ale není aktivní pro veřejnost. ■

VČELAŘI

V dubnu roku 1931 byl založen **Včelařský spolek** pro Rabí a okolí, jehož předsedou byl učitel Jan Turek, jednatelem Jan Šalda a pokladníkem František Hromádka. Činnost spolku zahrnuje přednášky, besedy, zájezdy, kursy a poradenskou činnost. Počet členů spolku se udržoval na 45 a počet včelstev kolísal mezi 220 až 250. I na škole byl včelařský kroužek, který se úspěšně prosazoval v různých soutěžích pod vedením Josefa Fuchse. Včelaři přežili jako spolek až do dnešních dnů, sdružují včelaře ze širokého okolí. ■

KLUB ČESKOSLOVENSKÝCH TURISTŮ

V září 1945 byl z iniciativy Václava Heřmana z čp. 26 nově založen odbor **Klubu československých turistů**, který si vytkl za úkol pečovat o povznesení turistického ruchu v Rabí, propagaci hradu, značko-

vání aj. Předsedou byl zvolen Stanislav Havlík. Bohužel se v kronice nenachází další údaje o fungování či zaniknutí spolku. ■

OCHOTNICKÝ SPOLEK VLASTIMIL

Ochotnický spolek Vlastimil

– první zmínky o něm jsou z 1. pol. 19. století. Asi hlavní iniciátorkou ochotnického divadla v Rabí před oficiálním založením ochotnického spolku byla paní Kořená. O činnosti spolku bylo napsáno mnoho v publikacích a novinách. Za války byl předsedou Ferdinand Duda, jednatelem Jan Šalda, režisérem Čeněk Klivan. V září roku 1943 například sehrál spolek v režii Josefa Havla za veliké účasti diváků a s velkým úspěchem divadelní hru J. K. Tyla Paličova dcera. V roli Valenty vystoupil člen činohry Národního divadla v Praze Karel Kolár. Divadelní spolek Vlastimil v Rabí měl své jeviště v hostinci Františka Dudy. S výstavbou KD však činnost spolku ustávala, až po roce 1960 spolek úplně zanikl. ■

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

Český červený kříž – Dobu založení v Rabí se nám nepodařilo zjistit. Měl 38 členů, vedoucím byl V. Velíšek, J. Knotková a V. Kubernátová. Pro veřej-

nost připravoval kursy, přednášky lékařů, cvičení a školení. Zanikl po dohodě členů v roce 2001. ■

ČESKÝ SVAZ ŽEN

Roku 1951 byl založen **Český svaz žen**, jehož předsedkyní byla Božena Vokatá. V programu měl dohled na zásobování prodejen, pomoc důchodcům, vítání občánků. Pořádal dětské karnevaly, historické, vlastivědné a lékařské přednášky, oslavy MDŽ. V roce 1978 založil pěvecký kroužek s dvanácti zpě-

vačkami, které vystupovaly na pozvání i v okolí až do roku 1989. Na několik let převzala vedení Jirina Tichánková. Ještě v r. 1992 měl svaz 37 členek. O tom, kdyskončil není v kronice zmínka. Tehdy je vedla Blanka Růžicková.

DOHLÍŽECÍ VÝBOR JEDNOTY

Od roku 1954 pracuje v Rabí **Dohlížecí výbor Jednoty**, který tehdy sledoval tři prodejny v místě a další v Bojanovicích s úkolem, aby byl chráněn spotřebitel, udržela se hygiena prodeje a celkově se služ-

ba zlepšovala. Prvním předsedou byl Tomáš Hromádka, od roku 1967 pak Venuše Kubernátová, dále Božena Vokatá. Dohlížecí výbor pracuje stále, nyní pod vedením Josefa Tauchena. ■

svaz ZAHRÁDKÁŘŮ A OVOCNÁŘŮ

Svaz zahrádkářů a ovocnářů byl založen roku 1957 a jeho členská základna se pohybovala v rozmezí od 25 do 40 členů, dokonce zřídil moštárnu u Šilhavých. Předsedou byl p. Hromádka, jednatelem p. Fuchs. Svaz hospodařil na 12 ha zahrádek.

Řídil postřiky, poradenskou službu a spolupracoval s JZD při výsadbě okrasných keřů. V roce 1998 končí činnost, ze zůstatku peněz kupuje 28 růžových keřů na náměstí v Rabí. ■

MYSLIVECKÉ SDRUŽENÍ

Ustavující schůze **Mysliveckého sdružení** proběhla 29. dubna 1963, předsedou byl zvolen Antonín Chmelík. Sdružení mělo vlastní traktor a od JZD získávalo všechno odpadové zrno po výmlatech. Jako jeden z prvních na okrese provádí odchyt zajíců na export. Hostí také výpravy lovců z ciziny, kteří stílejí bažanty a další zvěř. Od r. 1978 se stal předsedou M.Kubernát. V roce 1992 mají myslivci už jen 16 členů a v roce 1994 jim byla přidělena budova bývalé drůbežárny jako klubovna. Myslivci jako spolek fungují stále. ■

CHOVATELÉ DROBNÉHO ZVÍŘECTVA

Dalším spolkem byli **Chovatelé drobného domácího zvířectva**, jejichž předsedou byl František Hromádka a jednatelem Václav Heřman. V roce 1972 měl tento spolek 106 členů, což bylo nejvíc v okrese. Čítal 40 chovatelů koz a 50 chovatelů králíků. V roce 1978 chovatelé nahlásili 978 slepic, 113 zakrslých slepic, 8 perliček, 30 hus, 34 kachen, 366 králíků, 37 angorských králíků, 728 holubů, 10 koz, 46 ovcí, 118 exotických ptáků, 18 exotů velkých, 18 malých a 29 kanárů. Pan Dupal choval nutrie, paní Vintrová norky. Chovatelé byli aktivním spolkem i po r. 1989, ale z Rabí v něm zůstalo jen 12 členů z celkových 57. Neuskutečnila se ani před r. 1989 plánovaná výstavba chovatelského areálu. Spolek je v současné době ještě psán se sídlem v Rabí, nicméně jako takový v obci takřka nepůsobí. ■

Zleva p. TUREK, BRECHA, VINICHA, TUREK, KRAUSOVÁ

V minulosti bývaly velmi slavné předváděcí aukční trhy plemenných koziček a kozlíků. Někteří chovatelé si tak přišli na slušné peníze.

SSM

Socialistický svaz mládeže (SSM) v roce 1972 vedl Jan Těhle a měl 20 členů. Mimo jiné obnovil v roce 1975 loutkové divadlo pod vedením Pavly Chmelíkové. Pro děti se hráli dvě představení. V roce

1977 oživil masopustní průvod v Rabí. Mládežníci pořádali zábavy na hradě, spolupracovali se školou i školkou, po r. 1989 zanikl. ■

SWAZ ČESKOSLOVENSKO SOVĚTSKÉHO PŘÁTELSTVÍ

V roce 1976 byla v Rabí založena odbočka **Svazu československo sovětského přátelství** (SČSP), první předsedkyní byla učitelka Niebauerová a po-

tom další rábštit učitelé. Pořádal přednášky a besedy a po r. 1989 zanikl. ■

RÁBSKÝ OKRAŠLOVACÍ SPOLEK

Po roce 1989 vznikly 2 nové spolky. V červnu r. 2010 **Rábský okrašlovací spolek** (ROSa) pod vedením Drahomíry Houdkové, který obnovil masopusty, zájezdy do divadel, na výlety, přednášky, setkávání seniorů a dětí, adventní setkání u vánočního stromu, akci s čerty a anděly ve hradu a mnoho jiných

akcí. Od srpna 2010 vydává ve spolupráci s městem Rábské noviny do každé domácnosti zdarma. Spolek je neziskový, velmi aktivní pro veřejnost a ve svých řadách sdružuje celé rodiny. V současné době má spolek 43 členů. ■

RÁBSKÝ SPOLEK PŘÁTEL MOTORISMU

V srpnu 2010 byl založen **Rábský spolek přátel motorismu** vedený Josefem Svatošem s počtem 20 členů, který sdružoval fanoušky rychlých kol a pořádal pro ně oblíbené strkačky, na které se sjížděli fa-

noušci ze širokého okolí. Bohužel nehoda na závodní trati v roce 2012 se zraněním 2 diváků způsobila ukončení činnosti. ■

OHLÉDNUTÍ ZA SPOLKOVÝM ŽIVOTEM JE U KONCE.

POŠTA V RABÍ

Jede, jede, poštovský panáček, jede jede.....hele jede do Rabí

Prvopočátky poštovníctví nalézáme v Asýrii, Babylóně a Egyptě k dopravě královských rozkazů do nejdlehlších částí rozsáhlé říše. Řekové k dopravě zpráv úředních i soukromých používali tzv. běhounů. Vysokého stupně dospělo poštovníctví u Římanů. Poštovní úřady vznikaly u silnic, sloužily k doručování zpráv, ale také lidí. Využívali je především panovníci, ale také veřejnost. Úkolem poštovního úřadu, pošty (statio posita - umístěná stanice) bylo také přepřahání a výměna koní, stravování a nocleh. Rychlé a spolehlivé doručování zpráv mělo velký strategický význam pro panovníka, nebo vládu při válečných taženích v obdobích krizí nebo katastrof, ale i pro obyčejné občany nebo obchodníky.

V českých zemích nastal rozvoj pošty s nástupem Habsburků. Za vlády Karla VI. byla poštovní služba převzata do státní správy.

Až do poloviny 19. století byly zprávy doručovány téměř výhradně formou písemných zpráv, kterou významně zrychlila železnice. Později bylo využíváno telegrafu a později telefonu. Během 20. století přibyla dálkopisná síť a vrcholem je dnes bezdrátové spojení mobilními telefony a internetem, čímž význam dopravy písemných zpráv poklesl a hlavní činností pošty je přeprava zásilek a převody peněz.

(zdroj internet, Ottův slovník naučný)

Víte kdy začala pracovat pošta v Rabí?..... Roku 1868 bylo vyvoláno jednání s c.k. poštovním ředitelstvím v Praze o zřízení poštovního úřadu v Rabí. Na přímluvu pana F.A.Dršky, rábského rodáka a c.k. oficiála vrchního poštovního úřadu v Praze bylo 16.7.1868 této žádosti vyhověno. Dne 15.3.1869 byl v Rabí otevřen první poštovní úřad a prvním pošmistrem se stal Antonín Šmrha. Pošta měla sídlo v čp.85 u Šmrhů a postupně tento úřad vystřídal několik stanovišť. V Rabí čp.61 u Dražků, čp. 96 u Bláhů. Postilion Andres jezdil z Horažďovic do Sušice. Za psaní se dávaly 2 krejcare, za lístek 1 kr. Poštu roz-

nášel dle kroniky p. Čepický z čp. 91.

Dne 15.ledna 1901 byla zřízena tzv.rurální, nebo-li přespolní pošta. Sloužila k doručování zásilek do Čepic, Budětic, Lhoty, Bohova, Vlkonic a Bojanovic.

Několik známých jmen poštovních úředníků:

p.Másílková, p. Petrová, p. Metličková, p. Němeček, p. Střihavka, Čeněk Klivan.

Několik známých jmen poštovních doručovatelů:

Fr.Chmelík, V.Janout, Karel Kopal, Bedřich Klepš, Fr.Hromádka, Jan Rippl st., Jan Rippl ml., Fr. Kodýdek.

Stanoviště poštovního úřadu se

průběžně měnila. Z kroniky víme, že roku 1934 byla pošta v čp. 4 u Brejchů. I tento úřad byl poznamenán válkou. V srpnu 1944 musely být odstraněny poštovní schránky a byla ponechána jen jedna na poštovním úřadě, aby se uspořily síly.

Po 2.světové válce byla úřadovna pošty v čp. 10. Pošta prošla modernizací instalováním automatické telefonní ústředny a svozem zásilek nákladními automobily do rozdělovny v Horažďovicích, místo bývalé v Žichovicích. Telefonní spojení místní, ale i s ostatními státy je v této době jednodušší a rychlejší. Změnily se uniformy pošťáků, barvy schránek a více se zapojovaly ženy, jako úřednice a doručovatelky. V Rabí se měsíčně odbaví na 50 telegramů, zaeviduje 6 tis. dopisů v zimě a 10 tis. v letních měsících. Z toho jde zhruba 100 do ciziny. Zavedla se "Sportka a Sazka", což umožnilo místním vyhrát v těchto sázkových hrách. Jeden doručovací obvod tvořily obce

Rabí, Bojanovice a Malé Hydčice, druhý obvod Rabí, Čepice, Budětic, Dubovka, Bohovo, Lipová Lhota.

Pokračování na str.23

Vedení pošty : Čeněk Klivan, Jícha a Jíchová.

Doručovatelé: F.Hromádka, Nováková, Jíchová, Heřmanová, Vinter, Rippl, Harant, Rybáček, Darebný, Jiřík, a Zemen. Ředitelem okresní správy spojů byl Fr.Jícha z Rabí.

Povolání doručovatele nebylo lehké, nejenže musel nachodit denně spoustu kilometrů, ale bylo i riskantní. V roce 1948 došlo k postřelení poštovního doručovatele Františka Hromádky z důvodů honebních a pytláckých.

V roce 1966 jsou již veřejné telefonní stanice i v Čepicích a Bojanovicích. O roznášku pošty se starají doručovatelé p. Heřmanová a p. Vinter. Vedoucí pošty v roce 1974 je stále Anna Jíchová, pošta má dva obvody. První doručovací obvod: Rabí, Bojanovice, Malé Hydčice, doručovatelkou byla Marie Heřmanová, druhý doručovací obvod: Budětice, Lipová Lhota a Čepice, doručovatelka byla Jaroslava Jíchová. Roznáší se 5 druhů denního tisku a 50 druhů různých časopisů. V celém obvodu je 280 důchodců. Na poště je přihlášeno 241 televizorů, 253 rozhlasových přijímačů a 45 rodin má do bytu zavedený telefon. Roku 1976 je v obvodu pošty 277 důchodců, kte-

rým je doručován důchod.

V dubnu odešla doručovatelka Marie Heřmanová, dočasně na její místo nastoupila Marie Marcová z Budětic a po ní na začátku roku 1977 nastoupila Marie Zimanzlová z Bojanovic.

Paní Anna Jíchová odešla do důchodu 1.9.1979 a nahradila ji paní Věra Těhleová. Došlo ke zdražení poštovních známek na pohledy z 30 h. na 50 h. a známky na dopisy z 60 h. na 1 Kčs. Telefonní hovor stál 1 Kčs a 1 slovo na telegramu 50 h. Poplatek za balíky do 5 kg byl 5 Kčs, zřízení telefonní stanice stálo 2 000 Kčs a základní telefonní sazba za měsíc činila 50 Kčs. Ke změně došlo až 1.10.1992, kdy se pošta přestěhovala do budovy OÚ čp.15. Toho roku byly zvýšeny poštovní poplatky. Pohledy na 2 Kčs, dopisy do 20 g byly za 3 Kčs a cenné psaní do 50 g ze 4 Kčs na 18 Kčs.

V květnu 1993 byla nainstalová-

na před čp.15 nová telefonní budka. V červenci roku 2009 odešla paní Věra Těhleová do důchodu a na poštu nastoupila paní Věra Švarcová z Kejnic. Po jejím odchodu se chodu pošty ujala paní Hana Jeníková z Rabí.

K velké změně došlo v roce 2018, kdy 28.února byla ukončena činnost pošty v Rabí, která byla pod správou České pošty s.p. a od 1. března se stal tento poštovní úřad Poštou Partner, který spravuje MěÚ Rabí. Pro občany se moc nezměnilo, služby jsou poskytovány stále stejné a do budoucna bude úřad spojen s Infocentrem a veřejným internetem a prodlouží se úřední hodiny. ■

PO JAKÝCH CESTÁCH PUTOVALI NAŠI PŘEDCI....?

Cesty, cestičky, stezky byly vždy důležitou spojnici mezi státy, městy, obcemi a osadami. Již od pravěku po nich putovalo obyvatelstvo za novými zážitky, obživou a novou budoucností, ale také na dobytelské výpravy a do války. Zajišťovaly dopravu lidí, zboží a informací a tím se staly neoddělitelnou součástí rozvoje a kultury daného místa. Také tvořily ráz krajiny, která jimi byla méně, či více protkaná. Už Římané stavěli zpevněné silnice (silná cesta=silnice), u kterých vznikaly zájezdní hostince a poštovní stanice. Rabím procházela v minulosti důležitá obchodní spojnice, odnož zlatonosné stezky, sloužící k dovozu soli z Bavorska.

Doprava obyvatel a zboží se uskutečňovala povozy, ve kterých byli zapřažení koně nebo skot, bohatší jezdili kočáry, jinak většinou občané chodili pěšky. S pokrokem a s průmyslovou revolucí se z prašných cest staly časem silnice dlážděné a později asfaltové.

Pokračování na str.24

Cesta od Horažďovic

Rabím byla vyměřena silnice a úplně dostavěna byla koncem července roku 1837. Roku 1843 se znovu prováděna stavba silnice v Rabí. V roce 1879 byla již ve špatném stavu, proto byla dle kroniky "řádne vyšutrována a upravena".

Začátkem 20. století dopravu obohatila výroba bicyklů. Kola se také specializovala i pro zvláštní účely, například skládací vojenský bicykl. Zvyšoval se požadavek na rychlost přepravy, na bezpečnost, na počet přepravovaných osob a také na pohodlí.

V roce 1931 jezdil krátkou dobu autobus z Horažďovic do Sušice. Ze Sušice do Prahy přes Rabí projížděl autobus v roce 1932 dvakrát týdně a obě cesty stály 70 Kč. Od srpna 1933 jezdil Žichovicemi, je-

likož silnice z Rabí do Horažďovic byla velmi špatná.

23.května 1931 došlo k velké tragédii na silnici u kostela sv. Jana Nepomuckého. Rychle jedoucí auto občana z Poříčí srazilo 7letého Jiřího Matouše a 4letou Libuši Kopalovou, obě děti zemřely. Na podzim roku 1936 a v dubnu 1937 byla silnice v Rabí opravena. Na podzim se zkrátil ohyb silnice u Bojanovic. Při opravách bylo zaměstnáno hodně rábských mužů.

Po 2. světové válce přibýlo autobusové spojení pro školáky na Nezamyslice, přípoj na Bojanovice a Budětice. Doprava dětí do školy byla dobrá, ale přes den až do odpoledne spoje nejezdily. Obec postavila tři plechové čekárny v Rabí, Bojanovicích a Čepicích. Dál-

kový spoj Kašperské Hory - Praha projížděl Rabím denně v 5.34 hodin, ale měl význam spíše turistický. V té době občané vlastnili 25 osobních automobilů a 23 motocyklů. Dopravní ruch v obci se zvyšoval nejen v turistické sezoně od pátku do neděle, kdy se náměstí zaplnilo autobusy, ale i přes týden s přibývajícím průmyslovou výrobou.

V roce 1966 se vyasfaltovala silnice v Bojanovicích. Komunikace všech tří obcí byly již bezprašné. Pokrok v automobilizmu má i svá rizika. Docházelo k nehodám, jako k té v roce 1971, kdy plně naložený nákladní automobil drtí prorazil stěnu domu u Koudelků. Vjel skoro až do pokoje domu, odkud matka těsně před nárazem vynesla nemluvně. Podobné neho-

dy se stávaly často, a tak bylo později přistoupeno k vykoupení několika domů včetně Koudelků a řešena tak dopravní situace na křižovatce na Budětice.

Dopravní infrastruktura se v dnešní době stále zvětšuje a patří mezi nejrychleji se rozvíjející odvětví národního hospodářství. ■

ELEKTRIFIKACE

.... Byl to ten slavný den, kdy k nám byl zaveden elektrický proud, střídavý, střídavý, zkrátka elektrický proud.....

K elektrifikaci měst a obcí docházelo postupně na konci 19. stol. a počátkem 20. století.

V srpnu roku 1912 byla na náměstí v Rabí postavena první lampa systému Ajax firmy Steiner a Kittel z Prahy o svítivosti 1000 svíček za 400 korun. V únoru 1913 byly pořízeny další tři lampy na svícení petrolejem po 180 korunách – postaveny byly na Hradčanech, v Židovnech a na křižovatce do Budětic.

Po 1. světové válce byla 26. září 1920 starostou Karlem Vaňkem svolána valná hromada občanstva, která rozhodla, že v Rabí bude zavedena elektřina a provedení převezme obec. Do elektrifikace obce se však pustil až další starosta Ferdinand Duda (starostoval od roku 1923 – 1931).

V dubnu 1927 dohodlo obecní zastupitelstvo s mlynářem Spoustou dodávky elektřiny na 12 let za 1,05 Kč/1 kW. Dle kroniky byla 13.11.1927 městu Rabí schválena půjčka 150 000 Kč. Rozvodem sítě byly pověřeny Škodovy závody a stavba byla provedena na náklady obce od března do května roku 1928 (již 15. května 1928 se někde svítilo). Rozvodná síť i přípojky byly v majetku města, občané si hradili přípojky s hodinami. Elektrika byla zavedena do školy i kostela sv. Trojice. Velký význam měla elektřina i pro vodovod ze studny v Židovnech, kdy elektromotor (na 8,2 kW za 7815 korun) místo benzinového čerpalu vodu do vodjemu na Hradčanech. Zavedení elektrického proudu stálo 169 839 Kč, subvence od státu 50 000 Kč a obec ještě v roce 1932 měla dluh 92 809 Kč. Cena kW na svícení

byla 3,20 Kč, pro motory 2,20 Kč. Rozdíl mezi cenou elektřiny a sjednanou cenou od mlynáře Spousty byl použit na úhradu režie elektrické sítě a na splátky půjčky. V roce 1933 byl ještě dluh obce 78 728 Kč.

V době od roku 1939 a po celou dobu 2. světové války se omezovala dodávka proudu do obce. V domech se svítilo petrolejkami, el. proud šel hlavně do vápenky, aby se tam mohlo pracovat pro Německo. Po osvobození byly lampy veřejného osvětlení v obci postupně přidávány podle peněz v obecní kase a podle dalších výstavby rod. domů.

V Rabí bylo rozhodnuto zastupiteli v roce 2000 odprodat veřejné osvětlení firmě ZČE (dnešní firma ČEZ). Bylo to v době velké investiční akce obce – rekonstrukce Hradčan. Tam byly instalovány nové historické lampy. Od toho roku město platí měsíční paušální

platbu za veřejné osvětlení včetně oprav. Firma ČEZ provedla v roce 2014 rekonstrukci veřejného osvětlení v ulici Akátová na své náklady a město zase ve své režii instalovalo při opravě části náměstí v roce 2017 tři historické lampy u kašny. ■

VODOVOD V RABÍ

*Ubývá míst, kam chodívala pro vodu,
má starodávná milá, starodávná milá,
kde laně tišily žízeň, kde žila rosníčka
a poutníci skláněli se nad hladinu, aby se napili z dlaní.
Ubývá míst, kam chodívala pro vodu,
voda si na to vzpomíná, voda je krásná,
voda má, voda má, voda má....*

Dříve bylo dodavatelkou vody několik studní a pramen "v Oboře" pod "Březinou", odkud se v roce 1851 vedla voda do nově postavené kamenné kašny na náměstí. V únoru 1878 byla na "Hradčanech" vykopaná studna a 19. října 1890 bylo usneseno, že se na náměstí postaví kašna.

Roku 1892 po dohodě s velkostatkem byl pořízen vodovod z kašny do dvora za 100 zl. od vrchnosti. Protože byl v Rabí již delší dobu pociťován nedostatek vody, došlo k jednání s velkostatkem o možnosti vedení vodovodu z Hubanova z louky Ferdinanda Borovanského. Povolení nebylo uděleno, a tak z tohoto projektu sešlo. Voda byla stále vedena z "Obory", ale objem vody nestačil. Nový vodovod se podařilo vyjednat až roku 1903, kdy byl zvolen starostou František Jiřík a bylo dohodnuto, že se voda povede z "Židoven". Dne 17. září 1903 byla stavba vodovodu zadána firmě "Rudolf" z Plzně za 2 729 K. Firma ale začala pokládat potrubí až 1.12.1907. Voda se čerpala benzinovým čerpadlem a vedla do rezervoáru na "Hradčanech" a odtud se rozváděla do kašny a stojanů. Podle kroniky byl tlak vody ale malý, proto si obyvatelé výše položených míst, "na Světlé" a u koste-

la museli chodit do kašny pro vodu a nosit ji ve vázkách zavěšených na ramenou a nebo vozit ve voznicích.

V březnu 1912 byla zavedena odbočka vodovodu také do školy. Veřejná obecní studna u čp.75 (majitel Jan Šalda) byla neustále předmětem sporů. Občané si stěžovali, že nemají přístup ke studni a obec neustále řešila jejich rozepře. Šalda tedy podal návrh, že zřídí novou studnu u silnice a žádal na obci 400 K příspěvek. Obec byla ochotna přispět 300 K, ale občané, kteří studnu používali, byli proti. Nová studna byla tedy vykopána a přendána pumpa.

Od května 1928 po elektrifikaci obce bylo benzinové čerpadlo s výkonem 4 koní (Koňská síla, hp nebo HP, z anglického horsepower. V Čechách se v minulosti používala podobná jednotka, zkráceně **kůň**, ta však měla jinou velikost), které čerpalo vodu do vodovodu nahrazeno čerpadlem elektrickým s výkonem 8,2 kW od firmy "Škodovy závody" za 7 815 Kč.

V době 2.světové války byl nedostatek vody a v roce 1944 byla voda z vodovodu úředně prohlášena za závadnou. Tyfem onemocněl stavitel Matěj Kraus.

Po válce roku 1946 se započalo

se stavbou samočinného gravitačního vodovodu podle projektu, který byl již za války schválen, vypracován a byl na něj dodán materiál. Vodovod financovaly Chýnovské vápenky, kterým dala obec protiúctem 11 ha lesa na Kostelíku k využití kvalitního vápence. Stavbu provedla Vodotechna a začala jímáním pramenů v Hubanově, které jsou dodnes poměrně vydatné (60 m³ vody za 24 hod). Pracovalo se i v zimě za přispění hlavně místních zemědělců, ale také z Budčic a Vlkonic. Vodovod měl v té době hodnotu 5,5 mil starých korun a 25 tis. Kčs na hotovosti. Vodojem byl postaven v roce 1948-49

V roce 1966 byla vybudována dočerpávací stanice "U kanálu" při budčické silnici. Rábští brigádníci odpracovali za 111 dní 2 888 hodin. Studnu vykopali o sobotách a nedělích Šimáček z Kejníc a Adámek z Velkého Boru. O oplocení a úpravu pozemku se opět postarali rábští brigádníci. Do sportovního areálu se v roce 1977 svedla užitková voda z "Obory". Stavba pokračovala v roce 1978 osazením čerpadla, elektrického kabelu a překopem silnice. Tato odbočka byla dokončena 1978. Dne 12.2.1979 došlo ke kontaminaci pitné vody v Hubanově a tím pádem i vodojemu hnojem z JZD Budčice. Zásobování vody bylo nahrazeno cisternami. Až koncem března se mohla voda z vodovodu opět pít.

V roce 1992 byl smluvně vodovod převeden na obec a 1.6.1994 byl i fyzicky předán. Od roku 1997 se začaly projevovat problémy s vodou. Musel být regulován odběr vody a uzavírána byla v nočních hodinách. Stav se upravil koupem nového čerpadla. V roce 2012 zastupitelé zadali vyhloubení posilovacího vrtu pitné vody, který se dokončil a je v provozu. V roce 2015 byla opravena šoupata na hlavním vodovodním řádu tak, aby byly jednotlivé vodovodní větve samostatně uzavíratelné. ■

Původní podoba kašny - kresba r. 1931 Daněk -13 let

VÍTE ŽE?.....

....se v Rabí vařilo pivo? K statku rábskému příslušel též pivovar, v němž vařili pivo sládkové Fojtíci od r.1647 do r.1684. Od r.1684 sládek Řehoř Štěch, r.1697 Pavel Veverka a r.1703 do r.1708 Georgij Hala. Například v roce 1704 byla vždy tak za 4-5 dní svařena várka na 5-9 sudů. Pivo to musely odebrat hospody v Rabí, Budčticích, Bojanovicích a panský sklep v Rabí. Roku 1764 rábsští měšťané začali stavět svůj pivovar, ale na panský rozkaz vrchnostenského úřadu v Žichovicích poddaný lid za jednu noc stavbu rozbouřil. Tento pivovar již nikdy nebyl postaven. Janu Šebestovi st. ze Žichovic roku 1847 vrchnost uděluje oprávnění vařit pivo mj. na statku Rabí. Od roku 1872 byl v Rabí vybírán tzv. "Pivní krejcar".

....18.9.1824 v 5 hodin odpoledne začal velký požár Smrčkovského domu čp.15. Rozšířil se na dům Hlavatých čp.14, dům Matěje Karty čp.13 i dům Mat. Kaykra čp.12. Dále na dům Veystřkovský dům čp.16, tyto domy vyhořely se stájem i stodolami. Dům Jakuba Mareše čp.17 též shořel, ale stodola plná obilí zůstala. Šťestí měl dům čp.85 patřící obchodníkovi Fr. Hauenschildovi, který jako hradba zabránil shoření dalších domů v řadě.

....V roce 1868 byl zaslán na útraty obce kámen z hradu na stavbu Ná-

rodního divadla v Praze. Pokud se vám ho podaří najít, ozvěte se nám. Kámen tam zatím nikdo nedohledal

....V roce 1890 mělo jen Rabí 775 obyvatel.

....19.7.1903 padaly kroupy jako ořechy. V 10 min. byla zničena úroda, okna v Rabí vytlučena, kroup bylo na půl metru.

....3.1.1908 byly instalovány na radnici čp.15 nové hodiny.

....V roce 1923 při parcelaci panského dvora nastalo v Rabí velké stěhování.

....V roce 1930 napočteno v Rabí 571 obyvatel.

- V roce 1932 byly v Rabí jen 4 radia. O 7 let později už 29 radií, ale málokdy šel proud. V době 2.světové války se u nich scházeli a poslouchali vysílání Londýna, Moskvy a Paříže, zejména v čp.18, čp.22 a čp.59.

....24.1.1942 byl zaznamenán mráz -38 st. C

....V srpnu 1943 tropická vedra 36 st.C ve stínu.

....Po roce 1945 přesídlily některé rodiny do pohraničí, vysídlením a větší úmrtností než porodnotí klesl počet obyvatel pod 500.

....Roku 1947 nastaly silné mrazy trvající od prosince do března s teplotou -31 st.C, sněhu bylo půl metru a led byl silný 50 cm.

....V roce 1967 pobyl v Rabí na návštěvě prezident Ant. Novotný.

....V roce 1970 byl poprvé sjezd rodáků, kterého se zúčastnilo asi 150 lidí.

....O úklid na náměstí se v sedmdesátých letech staral pan Jan Kulišan, který byl pověstný se svým žebříňáčkem a černou zástěrou. Po jeho smrti se o úklid náměstí

staral Richard Tenk (řečený Bohoušek), který zemřel 13.9.1989.

....V roce 1975 pracovalo v JZD Rozkvět Rabí 101 občanů.

....V roce 1977 mělo Rabí 398 občanů, Čepice 135 občanů a Bojanovice 123 občanů.

....6.4.1985 bylo poraženo 8 lip na Hradčanech.

....Od roku 1990 až do roku 1994 se nestavěla májka.

....V roce 1996 došlo k několikanásobnému vloupání do kanceláře OÚ a pošty. Po té proběhlo elektronické zabezpečení objektu.

....V roce 1997 byla v Rabí zrušena pobočka Čs.Spořitelny, která existovala od roku 1896 pod dobovými názvy peněžních ústavů.

....Roku 2002 složili chalupáři E.a J. Rajnišovi "Rábskou hymnu" (Městečko pod hradem), kterou na společných veřejných vystoupeních zpívaly děti ze ZŠ Rabí a pražského souboru Vyšehrad.

....17.11.2007 byl oceněn "Cenou hejtmána Plzeňského kraje za občanskou statečnost" občan Václav Klůs za záchranu života.

....18.8.2010 vychází 1.číslo Ráb-ských novin.

Rábská hymna

Autoři E. a J. Rajnišovi

*To naše městečko pod hradem leží,
barokní chaloupky, střechy bez věží.
Půta tu pobýval, Zizka tu dobýval
a v lesích pobíhal samotný čert.*

Ref:

*Hej Půto z Rabí, kde máš svou opici.
Hej Půto z Rabí, kde je tvůj čert?
Hej Půto z Rabí, zabili opici.
Hej Půto z Rabí, není to žert.*

*Lidová pověst vypráví nám,
že býval Půto ukrutný pán.
Že tady kdysi pobíhal po lesích,
strašil lid obecný, samotný čert.*

R á b í.

Tyto Výroční noviny města Rabí byly vydány k setkání rodáků dne 12.května 2018 a oslavě výročí 100 let založení státu. Zpracovány byly na základě údajů z kronik města, kroniky četnické stanice a kroniky měšťanské, střední a základní školy a zdrojů z internetu.

Napsat o historii je velmi těžký úkol. Vybrali jsme několik témat, které si myslíme, že jsou zajímavé, ale za zmínku by ještě stálo : historie zakládání JZD, Hospody a podnikání, stavby ve městě a jejich změna, více o ochotnickém divadle, více zajímavostí, církevní stavby, více o jednotlivých spolcích. Nebojte se, o tato témata nepřijdete. V Rábských novinách vychází rubrika " Zapsáno v Rábských kronikách" a tam se o těchto tématech, které se nevešly do Výročních novin, dočtete do budoucna více.

Na zpracování novin, podkladů a článků se podíleli: starosta M.Kraucher, zaměstnanci MěÚ Rabí I.Nováková a R.Kočí, kronikářka M.Jamrichová, korektura textu B.Vokatá, rozhovor E.Dušková